

شیوه‌نامه اجرایی آیین‌نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره‌های تحصیلی

کاردانی، کارشناسی، کارشناسی‌ارشد و دکتری تخصصی

مقدمه

با استناد به قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم تحقیقات و فناوری مصوب ۱۳۸۳/۰۵/۱۸ مجلس شورای اسلامی و در راستای حفظ و ارتقاء کیفیت آموزشی در نظام آموزش عالی کشور و تحقق گام دوم انقلاب اسلامی، مرجعیت علمی و مشارکت دانشگاه‌ها در تمدن‌سازی با رویکرد حکمتی و دانایی‌محور، آیین‌نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره‌های تحصیلی تدوین شد. این آیین‌نامه در دو بخش عمومی و اختصاصی همراه با پیوست تعاریف، تنظیم شده است و در سطح کلیه زیرنظام‌های آموزش عالی، دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی که به نحوی مسئول پذیرش، آموزش و بالندگی دانشجویان هستند، به اجرا گذاشته می‌شود.

ماده ۱. هدف

هدف از تدوین این آیین‌نامه، انتظام بخشیدن به امور تحصیلی دانشجویان از طریق تعیین چارچوب قانونی برای اجرای هماهنگ، یکپارچه و صحیح برنامه‌های آموزشی و پژوهشی دانشگاه‌های کشور به منظور تربیت نیروی انسانی متخصص، متعهد، آشنا با علم و آخرین دستاوردهای علمی و منطبق با نیازهای جامعه در راستای بهره‌گیری بهینه از ظرفیت‌های موجود برای ارتقای سطح کیفی آموزش و پژوهش در دوره‌های تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی‌ارشد و دکتری تخصصی است. دوره‌های تحصیلی «دکتری عمومی رشته دامپزشکی»، «دستیاری دوره‌های تخصصی»، «کارشناسی‌ارشد پیوسته»، «دکتری مستقیم» و «دکتری پیوسته» دارای مقررات ویژه خود هستند و از آیین‌نامه‌های جداگانه پیروی می‌کنند.

بخش نخست: مواد عمومی

ماده ۲. شرط ورود به دانشگاه، تأیید شایستگی‌های علمی و عمومی از طریق پذیرفته شدن در آزمون ورودی (که توسط سازمان سنجش آموزش کشور برگزار می‌شود) و یا کسب پذیرش از دانشگاه طبق ضوابط و مقررات مصوب وزارت است.

ماده ۳. آموزش در دانشگاه مبتنی بر نظام ترمی - واحدی است.

ماده ۴. دانشگاه موظف است در رشته‌های مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی و دوره‌ای که مجوز آن را از شورای گسترش آموزش عالی وزارت دریافت نموده است، دانشجو بپذیرد و فقط برنامه‌های آموزشی و درسی را که بر اساس ضوابط ابلاغی وزارت و مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی تدوین گردیده است، اجرا نماید.

ماده ۵. چگونگی و ترتیب ارائه تمامی دروس هر دوره و هر رشته با رعایت پیش‌نیاز (تقدم و تأخر) هر درس طبق برنامه درسی و آخرین سرفصل مصوب بر عهده‌ی گروه آموزشی است.

تبصره ۱. دانشجو در آخرین نیمسال تحصیلی که منجر به دانش‌آموختگی می‌شود از رعایت مقررات مربوط به این ماده معاف است.

بسمه تعالی

معاونت آموزشی

شماره: ۱۴۰۲/۱۱۵

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۸/۱۶

تبصره ۲. در صورتی که دانشجو در امتحان پایان ترم در درس پیش‌نیاز نمره قبولی کسب ننماید، در نیمسال‌های بعدی اخذ مجدد درس پیش‌نیاز به همراه درس پس‌نیاز (حداکثر دو عنوان درس در هر نیمسال) بلامانع است. در صورت قبولی در درس یا دروس بعدی (پس‌نیاز) و مردودی در درس پیش‌نیاز، نمرات دروس بعدی (پس‌نیاز) پذیرفته می‌شود. همچنین دانشجو موظف است درس پیش‌نیاز که نمره قبولی کسب نکرده است را در اولین فرصت پس از ارائه درس توسط گروه اخذ نماید.

ماده ۶. در صورت به دست نیامدن نمره قبولی در خارج از سنوات مجاز تحصیلی در هر درس یا حذف غیرموجه درس به تشخیص دانشگاه، پرداخت هزینه برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان جهت انتخاب مجدد همان درس یا درس جایگزین آن، توسط هیئت امنای دانشگاه تصمیم‌گیری می‌شود.

ماده ۷. شرکت دانشجو در تمام جلسات کلاس درس الزامی است.

تبصره ۱. اگر دانشجو در درسی بیش از ۳/۱۶ جلسات کلاس و یا در جلسه امتحان پایان نیمسال همان درس، غیبت کند، نمره آن درس صفر ثبت می‌شود. در صورتی که به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه غیبت دانشجو موجه تشخیص داده شود، آن درس صفر و نمره آن، از مجموع درس‌های آن نیمسال حذف می‌شود.

تبصره ۲. نظارت بر رعایت نظم و انضباط آموزشی و مقررات دانشگاه توسط دانشجو در کلاس درس بر عهده مدرس درس می‌باشد. مدرس درس موظف به ثبت حضور و غیاب دانشجویان در هر جلسه و گزارش آن مطابق ضوابط دانشگاه است و دانشگاه موظف است نسبت به ثبت الکترونیکی آمار برگزاری کلاس‌ها و حضور و غیاب دانشجویان اقدام نماید.

ماده ۸. پیشرفت تحصیلی دانشجو در هر درس، توسط مدرس همان درس و بر اساس حضور، شرکت در فعالیت‌های کلاسی، انجام تکالیف درس و نتایج امتحانات ارزشیابی می‌شود.

تبصره ۱. برگزاری آزمون کتبی برای درس‌های نظری الزامی است.

تبصره ۲. مدرس درس موظف است در چارچوب ضوابط دانشگاه، ظرف مدت حداکثر ۱۰ روز پس از اعلام گزارش نهایی امتحان در دوره کاردانی و کارشناسی و حداکثر ۲۰ روز پس از اعلام گزارش نهایی امتحان در دوره کارشناسی‌ارشد و دکتری تخصصی، جهت رسیدگی به اعتراضات مکتوب دانشجویان و رفع اشتباهات احتمالی، اقدام به بازبینی اوراق امتحانی درس نماید و نتیجه آن را به دانشجو و دانشگاه اعلام و ثبت نماید. دانشگاه موظف به ایجاد سامانه الکترونیک و نرم‌افزاری برای اجرایی‌سازی این تبصره می‌باشد.

تبصره ۳. مدرس درس موظف است برگره‌های امتحانی و سایر فعالیت‌های درسی و مستندات آزمون در هر درس را پس از پایان امتحانات به عنوان سوابق درس تا حداقل یک نیمسال تحصیلی نزد خود نگهداری نماید.

تبصره ۴. نمره هر یک از دروس پس از انقضای مدت مذکور و اعلام به آموزش کل غیرقابل تغییر می‌باشد. در صورت درخواست مدرس جهت تغییر نمره ثبت شده، دانشگاه مطابق ضوابط مصوب خود با دریافت فرم اصلاح نمره و دلایل اشتباه صورت پذیرفته در ثبت نمره توسط مدرس، مجاز به اصلاح نمره می‌باشد.

تبصره ۵. در تمامی مقاطع تحصیلی مدرس هر درس موظف است، نمره نهایی هر درس را ظرف مدت ۱۰ روز بعد از تاریخ برگزاری امتحان پایان نیمسال در سامانه‌ی آموزشی بطور موقت ثبت نماید، بنحوی که ۷۲ ساعت فرصت تقاضای تجدید نظر برای دانشجویان وجود داشته باشد.

تبصره ۶. قطعی شدن نمره دروس ناتمام (مانند دروس کارآموزی، کارورزی، عملیات صحرائی، کار در عرصه و دروسی که در برنامه‌ی درسی مصوب با پروژه ارائه می‌شوند) حداکثر تا یک نیمسال قابل تمدید می‌باشد.

بسمه تعالی

معاونت آموزشی

شماره: ۱۴۰۲/۱۱۵

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۸/۱۶

تبصره ۷. تصمیم‌گیری در خصوص عدم ثبت نمره در موعد مقرر (مطابق با تقویم آموزشی دانشگاه) و یا تغییر نمره پس از ارائه دلایل توجیهی مدرس درس و تأیید شورای آموزشی دانشکده/ پژوهشکده در جلسه شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه صورت می‌پذیرد.

ماده ۹. سقف مدت مجاز تحصیل در هر دوره محدود است و با اتمام سنوات مجاز، امکان تحصیل در آن دوره از دانشجو سلب می‌شود و دانشجو از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

تبصره ۱. مدت مجاز مرخصی‌های بدون احتساب سنوات که مطابق ضوابط دانشگاه قابل استفاده برای دانشجو می‌باشد به شرح زیر است:

- مرخصی زایمان برای هر فرزند (مطابق قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت مصوب مجلس شورای اسلامی)، یک نیمسال در طول دوره بارداری و حداکثر ۴ نیمسال پس از زایمان برای مادران دانشجو دارای فرزند زیر دو سال (با ارائه‌ی گواهی ولادت یا شناسنامه‌ی مادر و فرزند)؛
- مرخصی پزشکی (با تأیید پزشک معتمد دانشگاه)، حداکثر دو نیمسال تحصیلی؛
- سایر مصادیق مرخصی تحصیلی (مانند ماموریت همسر یا والدین، فوت بستگان درجه یک و ...) حداکثر تا دو نیمسال تحصیلی.

تبصره ۲. تقاضای مرخصی تحصیلی باید به صورت رسمی، دو هفته قبل از شروع انتخاب واحد هر نیمسال تحصیلی توسط دانشجو به اداره‌ی آموزش دانشکده ارائه شود.

ماده ۱۰. دانشجوی متقاضی انصراف از تحصیل، باید درخواست انصراف خود را شخصاً یا از طریق وکیل قانونی خود و به صورت رسمی به آموزش دانشگاه تسلیم کند و مراحل بعدی را تا حصول نتیجه و تسویه حساب پیگیری نماید. دانشجو مجاز است فقط برای یکبار و تا حداکثر دو ماه از تاریخ ارائه درخواست، تقاضای انصراف خود را پس بگیرد، در غیر اینصورت، پس از انقضای این مهلت، حکم قطعی انصراف وی صادر می‌شود.

تبصره ۱. تصمیم‌گیری در مورد بازگشت به تحصیل دانشجوی منصرف از تحصیل در محدوده سنوات مجاز تحصیلی و به شرط امکان اتمام واحدهای باقیمانده در سنوات مجاز تحصیلی، صرفاً بر عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

تبصره ۲. عدم انتخاب واحد (مطابق با تقویم آموزشی دانشگاه) در هر نیمسال توسط دانشجو به عنوان انصراف از تحصیل بوده و در صورت عدم پیگیری دانشجو و عدم تعیین تکلیف وضعیت آموزشی دانشجو در آن نیمسال تحصیلی، در پایان همان نیمسال تحصیلی در وضعیت دانشجو به عنوان انصراف از تحصیل اعمال می‌شود.

تبصره ۳. دانشجوی روزانه متقاضی انصراف از تحصیل موظف است نسبت به لغو تعهد آموزش رایگان در طی دوره اشتغال به تحصیل اقدام نماید تا با رعایت مفاد ماده ۱۰ حکم انصراف قطعی ایشان صادر شود.

تبصره ۴. بازگشت به تحصیل دانشجوی مشمول تبصره ۱ این ماده، فقط یک نیمسال پس از انصراف از تحصیل امکان‌پذیر است.

ماده ۱۱. دانشجویی که در هر نیمسال در یک یا چند درس نمره قبولی کسب نکند، چنانچه در نیمسال‌های بعدی، درس یا دروس مذکور را با نمره قبولی بگذراند، نمره یا نمره‌های مردودی قبلی در ریزنمرات تحصیلی دانشجو ثبت شده و این نمره‌ها در میانگین نیمسال و کل دوره محاسبه می‌شود.

تبصره ۱. دانشگاه مجاز است با درخواست کتبی (رسمی) دانشجو مبنی بر بلااثر نمودن نمره حداکثر یک درس مردودی از میانگین کل دوره موافقت نماید. نمره مردودی درس مذکور در ریزنمرات ثبت و در میانگین نیمسال تحصیلی محاسبه می‌شود. درخواست کتبی دانشجو و حذف درس مردودی صرفاً پس از قبولی در آن درس قابل انجام است. گذراندن دروس با استفاده از ماده مذکور، مشروطی دانشجو در نیمسال‌های قبل را

خنثی نمی‌کند و شورای هدایت استعدادهای درخشان وزارت مجاز است دانشجویی را که از این تبصره استفاده می‌نماید و به واسطه آن حائز شرایط استعداد درخشان می‌شود را از شمول تسهیلات خود خارج نماید.

تبصره ۲. تسهیلات این ماده شامل دانشجویانی که به دلیل تقلب و یا حکم انضباطی، نمره مردودی دریافت می‌کنند، نمی‌شود.

ماده ۱۲. معادل‌سازی نمرات دروس گذرانده شده برای دانشجویان انصرافی، اخراجی، تغییر رشته‌ای، انتقالی و یا انتقال توأم با تغییر رشته با رعایت موارد زیر انجام می‌شود.

الف) از زمان گذراندن آن درس بیش از ۵ سال نگذشته باشد و حداقل نمره قابل قبول (در دوره کاردانی و کارشناسی ۱۲، در دوره کارشناسی‌ارشد ۱۴ و در دوره دکتری تخصصی ۱۶) را در دانشگاه یا رشته مبداء کسب کرده باشد.

ب) دروس از دوره یا دوره‌هایی که منتج به اخذ یک مدرک تحصیلی رسمی شده باشد نمی‌تواند معادل‌سازی شود.

ج) به‌منظور جلوگیری از تضییع حقوق دیگر دانشجویان، دانشگاه بایستی بر اساس شیوه‌نامه مصوب شورای آموزشی دانشگاه برای معادل‌سازی نمرات که در زمان درخواست دانشجو کتبا به وی اطلاع‌رسانی می‌کند، ضریب معادل‌سازی نمرات را بر اساس کیفیت و ویژگی‌های دانشگاه یا رشته مبداء و مقصد تعیین و اعمال نماید و نمره معادل‌سازی شده در نمرات دانشگاه مقصد درج شود.

د) به ازای هر ۲۰ واحد از دروس معادل‌سازی شده یک نیمسال از سنوات مجاز تحصیلی دانشجو در دوره کاردانی و کارشناسی کاسته می‌شود.

ه) برای دانشجوی کارشناسی‌ارشد به ازای معادل‌سازی هر ۱۲ واحد درسی یک نیمسال تحصیلی از سنوات مجاز تحصیل وی کسر می‌شود.

تبصره ۱. در معادل‌سازی واحدها، فقط دروسی پذیرفته می‌شوند که به تشخیص گروه آموزشی با دروس رشته‌ی جدید بیش از ۸۰ درصد اشتراک محتوایی داشته باشد.

تبصره ۲. سقف پذیرش واحدهای درسی تا ۵۰ درصد کل واحدهای دوره است و دروس گذرانده شده در مقطع کاردانی و کارشناسی با نمرات بالای ۱۲ در دانشگاه‌های دولتی و بالای ۱۶ در دانشگاه‌های آزاد و غیردولتی، دروس گذرانده شده در مقطع کارشناسی‌ارشد با نمرات بالای ۱۴ در دانشگاه‌های دولتی و بالای ۱۷ در دانشگاه‌های آزاد و غیردولتی و دروس گذرانده شده در مقطع دکتری با نمرات بالای ۱۶ در دانشگاه‌های دولتی و بالای ۱۸ در دانشگاه‌های آزاد و غیردولتی مورد قبول است.

تبصره ۳. دانشجویانی که تغییر رشته یا گرایش داخلی داده‌اند، در معادل‌سازی واحدها، در مقطع کارشناسی نمرات بالای ۱۰ و در مقطع کارشناسی‌ارشد نمرات بالای ۱۲ مورد پذیرش است.

تبصره ۴. در صورتی که واحدهای عملی و نظری به صورت مجزا با کدهای مختلف اخذ گردد، برای معادل‌سازی آن دروس، میانگین وزنی گرفته شود، مشروط به این که هر دو درس را نمره قبولی گرفته باشد و نمره پذیرفته شده در کارنامه دانشجو در نیمسال مؤخر اخذ آن دروس ثبت گردد.

ماده ۱۳. برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری درباره تقویم آموزشی، چگونگی اعلام و ثبت نمره، زمان حذف و اضافه، حذف اضطراری دروس، نحوه اعتراض به نتایج امتحانات، تاریخ تجدیدنظر و دیگر موضوعات اجرایی، طبق شیوه‌نامه اجرایی دانشگاه موضوع ماده ۵۱ این آیین‌نامه انجام می‌شود.

تبصره ۱. دانشجو می‌تواند در هر نیمسال تحصیلی در زمان حذف و اضافه، حداکثر تا سه عنوان درس حذف، اضافه و یا جابجا نماید مشروط به آن‌که تعداد واحدهای اخذ شده ایشان از محدوده مجاز کمتر یا بیشتر (موضوع ماده ۱۷) نشود.

بسمه تعالی

معاونت آموزشی

شماره: ۱۴۰۲/۱۱۵

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۸/۱۶

بخش دوم مواد اختصاصی

الف- دوره‌های تحصیلی کاردانی و کارشناسی (پیوسته و ناپیوسته)

ماده ۱۴. مدت مجاز تحصیل در دوره‌های تحصیلی کاردانی (پیوسته و ناپیوسته) و کارشناسی ناپیوسته ۴ نیمسال و در دوره کارشناسی پیوسته ۸ نیمسال است.

تبصره ۱. دانشگاه اختیار دارد، مدت مجاز را برای دوره کاردانی (پیوسته و ناپیوسته) و کارشناسی ناپیوسته حداکثر ۱ نیمسال و برای دوره کارشناسی پیوسته حداکثر تا ۲ نیمسال افزایش دهد.

تبصره ۲. در صورت افزایش سنوات موضوع تبصره ۱ این ماده و موجه نبودن آن از نظر دانشگاه، پرداخت هزینه برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان جهت سنوات غیرمجاز، توسط هیئت امنای دانشگاه تصمیم‌گیری می‌شود.

تبصره ۳. نیمسال‌هایی که دانشجو بابت افزایش سنوات شهریه پرداخت می‌کند از مدت تعهد خدمت آموزش رایگان وی کسر می‌شود.

تبصره ۴. حداقل مدت مجاز برای دانش‌آموختگی در دوره کارشناسی پیوسته ۶ نیمسال تحصیلی می‌باشد.

تبصره ۵. تأیید تمدید افزایش دو نیمسال سنوات مجاز تحصیلی برای دوره کارشناسی پیوسته با شورای آموزشی دانشکده‌ها است (نیمسال نهم به صورت رایگان و نیمسال دهم با پرداخت شهریه همانند دانشجویان نوبت دوم (شبانه) مطابق با تعرفه‌ی مصوب هیأت امنای دانشگاه، چنانچه در این مدت دانشجو دانش‌آموخته نشود، از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

ماده ۱۵. تحصیل همزمان دانشجوی دوره کاردانی و کارشناسی به شیوه حضوری در کلیه دانشگاه‌ها دولتی و غیردولتی و کلیه دوره‌های تحصیلی ممنوع است.

تبصره ۱. دانشجوی دوره کارشناسی می‌تواند همزمان در شیوه‌های غیرحضوری کاردانی و کارشناسی که منتهی به مدرک تحصیلی رسمی می‌شود، تحصیل کند.

تبصره ۲. تحصیل همزمان دانشجویان استعدادهای درخشان دوره کارشناسی بر اساس مصوبات شورای هدایت استعدادهای درخشان وزارت انجام می‌شود.

ماده ۱۶. نمره ارزشیابی از هر درس به صورت عددی از صفر تا ۲۰ محاسبه می‌شود و حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۰ و میانگین کل قابل قبول در هر نیمسال ۱۲ است و چنانچه میانگین نمرات دانشجو در هر نیمسال تحصیلی کمتر از ۱۲ باشد؛ آن نیمسال، مشروط تلقی می‌شود. چنانچه دانشجو در دوره کاردانی و کارشناسی ناپیوسته دو نیمسال و در دوره کارشناسی پیوسته ۳ نیمسال اعم از متوالی یا متناوب، مشروط شود از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

تبصره ۱. تعداد واحدهای درسی قابل اخذ توسط دانشجو و شرایط آن در نیمسال پس از مشروطی مطابق ضوابط دانشگاه مندرج در شیوه‌نامه اجرایی دانشگاه (موضوع ماده ۵۱ این آیین‌نامه) و با رعایت مفاد ماده ۱۷ این آیین‌نامه انجام می‌شود.

تبصره ۲. دانشجوی مشروط تنها مجاز به اخذ حداکثر ۱۴ واحد درسی در نیمسال بعد از مشروطی (به غیر از آخرین نیمسال تحصیلی) می‌باشد.

ماده ۱۷. انتخاب حداقل ۱۲ واحد درسی در هر نیمسال تحصیلی برای دانشجو الزامی است.

تبصره ۱. حداکثر واحد درسی قابل اخذ در هر نیمسال تحصیلی ۲۰ واحد و در بازه تابستان ۶ واحد است.

بسمه تعالی

معاونت آموزشی

شماره: ۱۴۰۲/۱۱۵

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۸/۱۶

تبصره ۲. اگر میانگین نمرات دانشجویی در نیمسال تحصیلی حداقل ۱۷ باشد، با تأیید گروه آموزشی در نیمسال تحصیلی بعد می‌تواند حداکثر تا ۲۴ واحد درسی اخذ نماید.

تبصره ۳. در نیمسال تحصیلی آخر که دانشجو صرفاً ۲۴ واحد درسی باقیمانده دارد (به شرط آنکه با اخذ واحدهای نیمسال پایانی خود، تمامی واحدهای مورد نیاز برای دانش‌آموختگی را انتخاب کرده باشد) می‌تواند صرف نظر از میانگین کل (کمتر از ۱۰ نباشد) و مشروطی، ۲۴ واحد درسی را اخذ نماید.

تبصره ۴. در شرایط خاص که دانشجو با گذراندن حداکثر ۸ واحد درسی دانش‌آموخته می‌شود، با تأیید گروه آموزشی، می‌تواند واحدهای مذکور را در بازه تابستان اخذ کند.

تبصره ۵. بازه تابستان، به‌عنوان نیمسال تحصیلی محسوب نمی‌شود. نمرات دروسی که دانشجو در بازه تابستان می‌گذراند، تنها در میانگین کل دانشجو محاسبه می‌شود و نمرات کسب شده در بازه تابستان، مشمول ضوابط مشروطی این آیین‌نامه یا تبصره ۲ این ماده نمی‌شود.

تبصره ۶. نمرات دانشجو در نیمسالی که الزاماً کمتر از ۱۲ واحد انتخاب می‌کند و کسر بودن واحدها خارج از اراده اوست، همانند دروس بازه تابستانی در میانگین کل او محاسبه می‌شود و چنانچه میانگین نیمسال کمتر از ۱۲ کسب کند آن نیمسال جزو مشروطی محسوب نمی‌شود و همچنین در صورت کسب میانگین بالای ۱۷ مشمول تبصره ۲ همین ماده نمی‌شود. ولی آن نیمسال جزو حداکثر مدت مجاز تحصیل دانشجو محسوب می‌شود.

تبصره ۷. دانشجو نمی‌تواند همزمان از مفاد تبصره ۳ و ۴ این ماده استفاده کند.

تبصره ۸. در صورتی که دانشجو برای دانش‌آموختگی حداکثر دو درس نظری تا سقف ۴ واحد درسی باقیمانده داشته باشد، با تأیید گروه آموزشی و آموزش دانشکده می‌تواند آن دو درس را به صورت معرفی به استاد در آن نیمسال تحصیلی یا بازه تابستان اخذ کند.

تبصره ۹. چنانچه دانشجو برای دانش‌آموختگی قبلاً یک درس عملی - نظری را اخذ ولی نمره قبولی کسب نکرده است اما دوره عملی آن درس را گذرانده باشد، می‌تواند با رعایت مفاد تبصره ۸ این ماده بخش نظری آن درس را به صورت معرفی به استاد اخذ نماید.

تبصره ۱۰. چنانچه دانشجو برای دانش‌آموختگی در نیمسال آخر، حداکثر ۲۰ واحد درسی به‌همراه کارورزی و یا کارآموزی داشته باشد، به شرطی که میانگین کل وی بالای ۱۰ باشد، می‌تواند تا ۲۰ واحد درسی را اخذ نماید.

تبصره ۱۱. انتخاب واحد کمتر از ۱۲ واحد در صورتی که خارج از اراده دانشجو باشد پس از تأیید گروه آموزشی و آموزش دانشکده مربوطه، مجاز می‌باشد.

تبصره ۱۲. برگزاری آزمون کتبی برای دروس معرفی به استاد الزامی است.

تبصره ۱۳. زمان درخواست و انتخاب واحد دانشجویان برای دروس معرفی به استاد جهت دانش‌آموختگی در نیمسال، بایستی پس از ثبت نهایی نمرات نیمسال جاری و دریافت نمره قبولی آن دروس در نظر گرفته شود.

تبصره ۱۴. در صورت مردودی دانشجو در دروس معرفی به استاد، اخذ مجدد آن دروس منوط به تأیید کمیسیون موارد خاص دانشگاه در نیمسال آینده یا در بازه تابستان امکان‌پذیر می‌باشد.

تبصره ۱۵. دروس معرفی به استاد در صورتی در انتخاب واحد نیمسال جاری (نیمسال آخر و در حال تحصیل) دانشجو لحاظ می‌گردد که حداقل یکی از شرایط زیر را داشته باشد:

بسمه تعالی

معاونت آموزشی

شماره: ۱۴۰۲/۱۱۵

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۸/۱۶

۱- سنوات تحصیلی مجاز دانشجوی به اتمام رسیده باشد و نیمسال جاری، نیمسال آخر مدت زمان مجاز تحصیل دانشجوی باشد.

۲- در صورتی که دانشجو قبلاً این دروس را اخذ نموده و نمره قبولی نگرفته باشد.

۳- در صورتی که دانشجو در آزمون کارشناسی ارشد پذیرفته شده باشد.

ماده ۱۸. دانشجو می‌تواند در صورت موافقت دانشگاه، یک هفته قبل از شروع امتحانات پایان نیمسال، صرفاً یک درس نظری را در بازه زمانی تعیین شده توسط دانشگاه، حذف کند، به شرط آن که درس فوق پیش‌نیاز یا هم‌نیاز دروس نیمسال جاری نباشد. شهریه‌ی دروس حذف شده برگشت داده نمی‌شود.

تبصره ۱. در صورتی که با تأیید گروه آموزشی، شورای آموزشی دانشکده و شورای آموزشی دانشگاه به هر دلیل خارج از اراده دانشجو با حذف واحدهای درسی دانشجوی موافقت گردد و این امر منجر به کاهش تعداد واحدهای دانشجوی از حد نصاب شود، آن نیمسال به عنوان یک نیمسال کامل جزو سنوات تحصیلی وی محسوب می‌شود. چنانچه در این نیمسال، دانشجو میانگین کمتر از ۱۲ را کسب کند آن نیمسال جزو مشروطی محسوب نمی‌شود و همچنین در صورت کسب میانگین بالای ۱۷ مشمول تبصره ۲ ماده ۱۷ نمی‌شود.

تبصره ۲. در صورت اخذ مجدد درس موضوع این ماده و عدم تأیید عذر موجه دانشجوی توسط دانشگاه، پرداخت هزینه برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان جهت اخذ مجدد این درس، توسط هیئت امنای دانشگاه تصمیم‌گیری می‌شود.

تبصره ۳. دانشجو می‌تواند با رعایت مفاد این ماده، در صورت اضطرار تا یک هفته قبل از شروع امتحانات پایان نیمسال، یک درس عملی یا نظری- عملی را با موافقت استاد راهنما (مشاور) آموزشی و تأیید گروه آموزشی مربوطه حذف کند، به شرط آن که درس فوق پیش‌نیاز یا هم‌نیاز دروس نیمسال جاری نباشد. شهریه‌ی دروس حذف شده برگشت داده نمی‌شود.

تبصره ۴. دانشجو در طول سنوات تحصیلی، مجاز است حداکثر ۴ بار (در هر سال تحصیلی یکبار) از تبصره ۳ این ماده استفاده نماید.

تبصره ۵. در شرایط اضطراری و در صورت بروز اتفاقات پیش‌بینی نشده برای دانشجوی (مانند بیماری و یا فوت بستگان درجه یک دانشجوی) در طول ترم و یا زمان امتحانات که منجر به غیبت وی در کلاس و یا امتحانات پایان نیمسال گردد، لازم است دانشجوی درخواست خود را حداکثر یک هفته بعد از غیبت در کلاس و یا امتحانات پایان نیمسال تحصیلی از طریق سامانه‌ی جامع آموزشی دانشگاه (به انضمام مستندات) ثبت نماید و سایر مراحل درخواست را پیگیری کند.

تبصره ۶. دانشجوی متقاضی حذف نیمسال تحصیلی موظف است؛ درخواست خود را از طریق سامانه‌ی جامع آموزشی دانشگاه و تا یک هفته قبل از شروع امتحانات ارسال و پیگیری نماید. در صورت مخالفت با درخواست حذف نیمسال تحصیلی، دانشجوی موظف خواهد بود تا در تمامی امتحانات پایان نیمسال شرکت کند.

ماده ۱۹. دانشجو می‌تواند با رعایت سنوات مجاز تحصیل، در دوره کاردانی و کارشناسی ناپیوسته، یک نیمسال و در دوره کارشناسی پیوسته تا دو نیمسال با تقاضای کتبی (رسمی) و موافقت دانشگاه از مرخصی تحصیلی یا حذف نیمسال تحصیلی با احتساب در سنوات مجاز تحصیلی استفاده نماید.

تبصره ۱. تقاضای مرخصی تحصیلی باید به صورت رسمی از طریق سامانه‌ی جامع آموزشی دانشگاه و قبل از شروع انتخاب واحد هر نیمسال توسط دانشجوی ثبت و به مدیریت امور آموزشی دانشگاه جهت تصمیم‌گیری ارسال شود.

ماده ۲۰. دانشجوی دوره‌های کاردانی ناپیوسته و کارشناسی پیوسته می‌تواند در صورت دارا بودن شرایط زیر «در همان دانشگاه» و در صورت موافقت دانشگاه، مشروط به امکان ادامه تحصیل در «سنوات مجاز باقیمانده»، رشته تحصیلی خود را تغییر دهد.

بسمه تعالی

معاونت آموزشی

شماره: ۱۴۰۲/۱۱۵

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۸/۱۶

۱- نمره اکتسابی دانشجو در آزمون سراسری گروه آزمایشی ذی ربط از نمره خام آخرین فرد پذیرفته شده در آن رشته/ گرایش در دانشگاه و در سال پذیرش (با تأیید سازمان سنجش آموزش کشور)، کمتر نباشد.

۲- ادامه تحصیل متقاضی در رشته قبلی از نظر مقررات آموزشی بلامانع باشد.

۳- حداقل یک ششم واحدهای درسی دوره را گذرانده باشد.

۴- دانشجو در هر دوره تحصیلی فقط یک بار می تواند با رعایت ضوابط تغییر رشته دهد.

تبصره ۱. تغییر رشته یا گرایش در دوره کاردانی پیوسته و کارشناسی ناپیوسته فقط در رشته‌ها یا گرایش‌های همان مجموعه امتحانی مجاز است.

تبصره ۲. در صورت تغییر رشته، معادل سازی دروس مطابق با ضوابط ماده ۱۲ این آیین نامه قابل انجام است.

تبصره ۳. تغییر رشته دانشجویی که پذیرش وی در دوره تحصیلی از طریق بدون آزمون (پذیرش با سوابق تحصیلی) باشد به رشته‌هایی که پذیرش در آن‌ها از طریق آزمون سراسری صورت گرفته باشد (پذیرش با آزمون)، ممنوع است.

ماده ۲۱. تغییر رشته یا انتقال دانشجو از دانشگاه غیردولتی به دولتی، از شهریه پرداز به رایگان، از غیرحضور به نیمه‌حضور و حضوری و از نیمه‌حضور به حضوری، از پذیرش سوابق تحصیلی به پذیرش با آزمون ممنوع است، ولی عکس آن مجاز است.

ماده ۲۲. دانشگاه موظف است در تحقق رویکرد شاگردپروری و نقش مربیگری اعضای هیئت علمی برای هدایت تحصیلی دانشجویان از زمان پذیرش، یکی از اعضای هیئت علمی مرتبط با رشته تحصیلی دانشجو را به عنوان «راهنمای مشاور آموزشی» به صورت رسمی تعیین و بر اساس شیوه نامه (مصوب جلسه شماره ۹۶۲ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی وزارت عتف مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۲۵ و ابلاغی به شماره نامه ۱۵۴۹۰۳/و مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۲۷)، اقدام نماید.

ماده ۲۳. در صورتی که دانشجوی منصرف یا محروم از تحصیل در دوره کارشناسی پیوسته حداقل ۶۸ واحد درسی (شامل حداکثر ۱۰ واحد دروس عمومی) را با نمره قبولی بگذراند و میانگین کل واحدهای گذرانده شده وی ۱۲ یا بالاتر باشد، می تواند مدرک دوره کاردانی همان رشته را دریافت کند. در غیر این صورت به چنین دانشجویی و همچنین به دانشجوی منصرف یا محروم از تحصیل در دوره کاردانی و کارشناسی ناپیوسته، فقط یک گواهی مبنی بر تعداد واحدهای گذرانده شده داده می شود.

تبصره ۱. در رشته‌های فنی و مهندسی واژه «مهندسی» از عنوان رشته برای دانشجویان مشمول دریافت کاردانی بین مقطعی حذف می شود. مگر در موارد استثناء که کلمه مهندسی از ارکان اصلی رشته می باشد (مانند رشته مهندسی پزشکی).

تبصره ۲. در صورتی که دانشجو تعداد بیش از ۶۸ واحد درسی را گذرانده باشد، ضمن رعایت مفاد این ماده، نمرات دروسی در میانگین محاسبه می شود که تأثیر مثبت داشته باشد.

تبصره ۳. مدرک کاردانی حسب تقاضای رسمی دانشجو و صرف نظر از وجود دوره کاردانی مصوب در آن رشته یا مجری بودن دانشگاه محل تحصیل دانشجو، صادر می شود.

تبصره ۴. برای دانشجویانی که بتوانند مدرک کاردانی دریافت کنند دانشنامه صادر نخواهد شد.

ماده ۲۴. ملاک دانش آموختگی برای دوره‌های کاردانی پیوسته و ناپیوسته، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته، گذراندن کلیه واحدهای دوره و داشتن میانگین کل حداقل ۱۲ در پایان دوره است.

تبصره ۱. چنانچه میانگین کل دانشجوی کاردانی یا کارشناسی پس از گذراندن تمام واحدهای درسی دوره کمتر از ۱۲ باشد، تنها یک نیمسال «با رعایت سقف مجاز سنوات تحصیلی» (در مقطع کارشناسی حداکثر ۱۰ نیمسال تحصیلی) به وی فرصت داده می‌شود تا مجدداً با انتخاب حداکثر ۱۶ واحد از درس‌های تخصصی و پایه که در آن نمره قبولی بین ۱۰ تا ۱۲ را کسب کرده است، میانگین کل دوره را به حداقل ۱۲ برساند تا امکان دانش‌آموختگی بیابد در غیر این صورت دانشجو از ادامه تحصیل محروم می‌شود. پرداخت هزینه این دروس برای دانشجویان مشمول آموزش رایگان توسط هیئت امنای دانشگاه تصمیم‌گیری می‌شود.

ماده ۲۵. تاریخ دانش‌آموختگی، زمان ثبت آخرین نمره درس دانشجو در آموزش دانشگاه است.

ب- دوره کارشناسی ارشد

ماده ۲۶. مدت مجاز تحصیل در دوره کارشناسی ارشد ۴ نیمسال تحصیلی است و تحصیل در این دوره تمام وقت است.

تبصره ۱. مدت مجاز تحصیل می‌تواند حداکثر ۱ نیمسال تحصیلی با تأیید دانشگاه افزایش یابد.

تبصره ۲. در صورت افزایش سنوات موضوع تبصره ۱ این ماده و موجه نبودن آن از نظر دانشگاه، پرداخت هزینه برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان جهت سنوات غیرمجاز، توسط هیئت امنای دانشگاه تصمیم‌گیری می‌شود.

تبصره ۳. در صورتی که افزایش سنوات موضوع تبصره ۱ این ماده از نظر دانشگاه موجه تشخیص داده نشود برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان، پرداخت هزینه مطابق دانشجوی نوبت دوم هم‌ورودی خود در نظر گرفته می‌شود.

ماده ۲۷. دانشجو می‌تواند در صورت تأیید دانشگاه با احتساب در سنوات تحصیل، یک نیمسال از مرخصی تحصیلی استفاده کند.

ماده ۲۸. تحصیل هم‌زمان دانشجوی دوره کارشناسی ارشد در کلیه شیوه‌های آموزشی و در کلیه دوره‌های تحصیلی دانشگاه‌ها (دولتی و غیردولتی) ممنوع است.

ماده ۲۹. نمره ارزشیابی هر درس به صورت عددی از صفر تا ۲۰ محاسبه می‌شود و حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۲ است. میانگین قابل قبول در هر نیمسال ۱۴ است و چنانچه میانگین نمرات دانشجو در هر نیمسال تحصیلی کمتر از ۱۴ باشد دانشجو در آن نیمسال مشروط تلقی می‌شود. ۲ نیمسال مشروطی اعم از متوالی یا متناوب، در دوره کارشناسی ارشد منجر به محرومیت از تحصیل دانشجو می‌شود.

ماده ۳۰. اخذ حداقل ۸ واحد درسی تا حداکثر ۱۴ واحد درسی در هر نیمسال تحصیلی توسط دانشجو الزامی است.

تبصره ۱. دانشجو در نیمسال آخر تحصیلی از شرط اخذ حداقل واحد آموزشی معاف است.

تبصره ۲. در صورتی که دانشگاه به هر دلیل با حذف واحدهای درسی دانشجو موافقت کند و این امر منجر به کاهش تعداد واحدهای دانشجو از حدنصاب شود، آن نیمسال به عنوان یک نیمسال کامل جزو سنوات تحصیلی وی محسوب می‌شود، اما در مشروط شدن دانشجو بی‌تأثیر است.

تبصره ۳. چگونگی و ترتیب ارائه دروس در هر رشته و یا گرایش با رعایت پیش‌نیاز هر درس طبق برنامه درسی مصوب، بر عهده‌ی گروه آموزشی/پژوهشی است.

ماده ۳۱. در شرایط اضطرار، حذف یک درس با درخواست کتبی (رسمی) دانشجو و تأیید دانشگاه، قبل از شروع امتحانات و با رعایت و احتساب آن نیمسال در سنوات تحصیلی امکان‌پذیر است.

بسمه تعالی

معاونت آموزشی

شماره: ۱۴۰۲/۱۱۵

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۸/۱۶

تبصره ۱. در شرایط خاص، حذف تمام دروس یک نیمسال با درخواست رسمی دانشجو و تایید دانشگاه تا قبل از شروع امتحانات آن نیمسال، با احتساب در سنوات تحصیلی دانشجو امکان پذیر است.

ماده ۲۲. دانشجو موظف است مطابق با ضوابط دانشگاه تا قبل از شروع نیمسال سوم تحصیلی، استاد راهنما و پیشنهاد (پروپوزال) خود را (با نظر استاد راهنما) به تصویب دانشگاه برساند. در صورت عدم تصویب پیشنهاد در موعد مقرر در دانشگاه، دانشجو مشمول امتیازات تبصره ۲ ماده ۲۶ این آیین نامه نمی شود و سنوات دانشجو موضوع تبصره ۲ ماده ۲۶ موجه قلمداد نمی شود. چنانچه دانشجو تا پایان نیمسال تحصیلی چهارم پیشنهاد خود را به تصویب دانشگاه نرساند، از ادامه تحصیل محروم می شود.

تبصره ۱. استاد راهنما باید پس از استخدام در دانشگاه، دارای حداقل ۲ نیمسال سابقه تدریس در مقاطع تحصیلات تکمیلی یا دارای یک تحقیق موفق به عنوان مجری با ارائه گزارش طرح خاتمه یافته یا دارای مقاله پذیرفته شده در نشریات معتبر از این تحقیق باشد.

تبصره ۲. انتخاب استاد مشاور، به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید گروه آموزشی / پژوهشی، از اعضای هیأت علمی دانشگاه ها یا متخصصان خارج از دانشگاه امکان پذیر است. در خصوص استاد مشاور با درجه کارشناسی ارشد (به غیر از کارشناسان آموزشی یا پژوهشی دانشگاه) بایستی حداقل یک سال از تاریخ دانش آموختگی مقطع کارشناسی ارشد ایشان گذشته باشد.

تبصره ۳. تیم هدایت پایان نامه می تواند حداقل دو و حداکثر سه نفر باشد. در صورت ضرورت، استفاده از متخصصان خارج از کشور، افزودن یک نفر به حداکثر نفرات تیم هدایت پایان نامه تا سه ماه قبل از تاریخ دفاع با تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده / پژوهشکده امکان پذیر است.

ماده ۳۳. چنانچه دانشجو در رشته یا گرایشی غیرمرتبط با رشته دوره کارشناسی خود مطابق ضوابط وزارت پذیرفته شود ملزم به گذراندن حداکثر ۱۲ واحد درسی جبرانی طبق نظر گروه آموزشی / پژوهشی است. پرداخت هزینه توسط دانشجو (اعم از روزانه یا شهریه پرداز) برای دروس جبرانی توسط هیئت امنای دانشگاه تصمیم گیری می شود.

تبصره ۱. گروه آموزشی / پژوهشی مربوطه، تعداد دروس و واحد آن را براساس میزان مرتبط بودن رشته تحصیلی تعیین می کند.

تبصره ۲. دانشجو بایستی دروس جبرانی را با حضور در کلاس های دایر دوره کارشناسی (همان دانشگاه یا به صورت مهمانی) بگذراند و دانشگاه نمی تواند برای این دروس کلاس جدید برگزار نماید.

تبصره ۳. مجموع دروس اصلی و جبرانی در هر نیمسال تحصیلی نمی تواند از ۱۸ واحد بیشتر باشد به شرطی که دروس اصلی حداکثر ۱۲ واحد باشد.

تبصره ۴. نمره قبولی دروس جبرانی، ۱۲ است ولی نمره مذکور در میانگین نیمسال و کل دانشجو محاسبه نمی شود.

تبصره ۵. به مدت مجاز تحصیل دانشجویان مشمول این ماده که به تشخیص گروه آموزشی / پژوهشی حداقل ۸ واحد دروس جبرانی اخذ نموده اند، یک نیمسال تحصیلی اضافه می شود.

ماده ۳۴. «تغییر رشته» یا «انتقال» دانشجوی دوره کارشناسی ارشد در همان دانشگاه یا سایر دانشگاه ها (دولتی و غیردولتی) ممنوع است. اما تغییر گرایش فقط در همان مجموعه امتحانی و در صورت کسب نمره مجاز در آزمون مطابق اعلام سازمان سنجش آموزش کشور با تایید دانشگاه در همان دانشگاه مجاز می باشد.

ماده ۳۵. دانشجو پس از انجام کار تحقیقاتی خود و تدوین پایان نامه و تأیید استاد راهنما، مجاز است در حضور هیأت داوران از پایان نامه خود دفاع کند.

بسمه تعالی

معاونت آموزشی

شماره: ۱۴۰۲/۱۱۵

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۸/۱۶

تبصره ۱. دفاع از پایان نامه باید حداقل شش ماه پس از تاریخ تصویب پیشنهاد پایان نامه در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده / پژوهشکده انجام شود. هرگونه تغییر در پیشنهاد پایان نامه یا تیم هدایت پایان نامه، باید حداقل سه ماه قبل از تاریخ دفاع پایان نامه انجام شود.

تبصره ۲. آخرین تاریخ مجاز دفاع از پایان نامه در نیم سال اول، بهمن ماه و در نیم سال دوم، شهریور ماه خواهد بود. ضمناً برگزاری جلسات دفاع از پایان نامه، در مرداد ماه مجاز نیست.

تبصره ۳. ارزشیابی پایان نامه توسط هیئت داوران متشکل از استاد راهنما، استاد مشاور، استادان ناظر (داور) و نماینده تحصیلات تکمیلی دانشکده / پژوهشکده (مدیریت جلسه) انجام می شود. استادان ناظر (داور) با حداقل مرتبه استادیاری (و یا دارای مدرک دکتری) به پیشنهاد استاد راهنما و تایید مدیر گروه انتخاب می شود. نماینده تحصیلات تکمیلی نقش نظارت بر حسن برگزاری جلسه دفاع را داشته و جمع بندی و ارسال صورتجلسات و مدارک مربوطه به دانشکده / پژوهشکده توسط نامبرده انجام می گیرد. نماینده تحصیلات تکمیلی باید خارج از گروه آموزشی / پژوهشی مربوطه و حداقل با درجه استادیاری که توسط معاون دانشکده / پژوهشکده انتخاب می گردند.

تبصره ۴. جلسه دفاع یک جلسه عمومی بوده و با حضور ۲ داور (ناظر)، استاد راهنما و نماینده تحصیلات تکمیلی دانشکده / پژوهشکده رسمیت می یابد.

ماده ۳۶. نمره پایان نامه در میانگین کل محاسبه نمی شود و ارزشیابی آن به صورت کیفی و به شرح زیر انجام می شود:

- مردود (کمتر از ۱۴)

- قبول با درجه؛ متوسط (۱۴ تا ۱۵/۹۹)، خوب (۱۶ تا ۱۷/۹۹)، خیلی خوب (۱۸ تا ۱۸/۹۹)، عالی (۱۹ تا ۲۰)

تبصره ۱. تغییر نمره پایان نامه که توسط هیئت داوران تایید شده است توسط سایر مراجع دانشگاه، به هیچ عنوان مجاز نیست.

تبصره ۲. حداکثر زمان اصلاح پایان نامه پس از برگزاری جلسه دفاع و اخذ نمره قبولی توسط دانشجو، ۳ ماه می باشد. هیئت داوران موظف است در جلسه دفاع، برای شرایطی که دانشجو اصلاحات را انجام ندهد یا اصلاحات توسط استاد راهنما تایید نشود، نحوه ارائه نمره نهایی و قبولی یا عدم قبولی پایان نامه را تعیین تکلیف کند.

تبصره ۳. چنانچه ارزشیابی پایان نامه مردود اعلام شود، با تایید هیئت داوران حداکثر یک نیمسال تحصیلی به دانشجو اجازه داده می شود تا پس از اعمال نظرات اصلاحی هیئت داوران، یک بار دیگر در جلسه دفاع شرکت و از پایان نامه خود دفاع کند. در صورت عدم موفقیت دانشجو در دفاع از پایان نامه در بار دوم، دانشجو از ادامه تحصیل محروم می شود.

ماده ۳۷. ملاک دانش آموختگی، گذراندن همه واحدهای درسی دوره، کسب میانگین کل حداقل ۱۴ و موفقیت در دفاع از پایان نامه است.

تبصره ۱. چنانچه میانگین کل نمرات دانشجوی کارشناسی ارشد پس از گذراندن تمام واحدهای درسی دوره کمتر از ۱۴ باشد، اجازه دفاع از پایان نامه را ندارد و تنها یک نیمسال «با رعایت سقف مجاز سنوات تحصیلی» به وی فرصت داده می شود تا مجدداً با انتخاب حداکثر ۸ واحد از درس هایی که با نمره بین ۱۲ تا ۱۴ را کسب کرده است، میانگین کل دوره را به استثنای پایان نامه به حداقل ۱۴ برساند تا به وی اجازه دفاع از پایان نامه داده شود، در غیر این صورت، دانشجو از ادامه تحصیل محروم می شود.

تبصره ۲. در صورتی که دانشجو با اتمام سنوات تحصیلی موفق به دفاع از پایان نامه نشود از ادامه تحصیل محروم می شود.

تبصره ۳. در رشته هایی که در برنامه درسی آنها، پایان نامه پیش بینی نشده است، از تبصره فوق مستثنی هستند و شرط موفقیت در دفاع از پایان نامه، از شروط ملاک دانش آموختگی دانشجویان آن رشته حذف می گردد.

بسمه تعالی

معاونت آموزشی

شماره: ۱۴۰۲/۱۱۵

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۸/۱۶

تبصره ۴. دانشگاه می‌تواند به دانشجویی که به هر دلیل نتواند در سنوات مجاز، دوره تحصیلی را به پایان برساند، برابر ضوابط فقط گواهی گذراندن واحدهای درسی را اعطا می‌کند.

تبصره ۵. تاریخ دانش‌آموختگی، روز دفاع و کسب درجه قبولی از پایان‌نامه است.

ماده ۳۸. چنانچه دانشجو در حین تحصیل و انجام پژوهش و تدوین پایان‌نامه مرتکب تخلف علمی (جعل، تقلب، کپی‌برداری و دیگر مصادیق) شود و تخلف او از سوی کارگروه اخلاق در پژوهش دانشگاه اثبات گردد با رعایت ضوابط تعیین شده توسط کارگروه مذکور و متناسب با میزان تخلف، تصمیم‌گیری در مورد دانشجوی خاطی توسط دانشگاه انجام می‌شود.

تبصره ۱. در صورت احراز و اثبات تخلف علمی دانشجو پس از اتمام تحصیلات از سوی کارگروه اخلاق در پژوهش دانشگاه با رعایت ضوابط تعیین شده توسط کارگروه مذکور، تخلف مذکور بررسی و متناسب با میزان تخلف، تصمیم‌گیری در مورد دانشجوی خاطی توسط دانشگاه انجام می‌شود.

ج- دوره دکتری تخصصی

ماده ۳۹. مدت مجاز تحصیل در دوره دکتری تخصصی، حداقل ۶ و حداکثر ۸ نیمسال تحصیلی است و تحصیل در این دوره به صورت تمام وقت است.

تبصره ۱. مدت مجاز تحصیل می‌تواند تا حداکثر ۲ نیمسال تحصیلی به شرط تائید دانشگاه افزایش یابد.

تبصره ۲. در صورت افزایش سنوات موضوع تبصره ۱ و موجه نبودن آن از نظر دانشگاه، پرداخت هزینه برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان جهت سنوات غیرمجاز، توسط هیات امنای دانشگاه تصمیم‌گیری می‌شود.

تبصره ۳. تحصیل هم‌زمان دانشجوی دوره دکتری در کلیه شیوه‌های آموزشی/ پژوهشی و در کلیه دوره‌های تحصیلی دانشگاه‌ها (دولتی و غیردولتی) ممنوع است.

تبصره ۴. ثبت‌نام دانشجو طبق تقویم دانشگاه انجام می‌شود و چنانچه دانشجو نسبت به ثبت‌نام اقدام ننماید به منزله انصراف از تحصیل تلقی می‌گردد.

تبصره ۵. تعداد واحدهای درسی دوره دکتری تخصصی ۳۶ واحد است که از این تعداد، ۱۲ تا ۱۸ واحد آموزشی و ۱۸ تا ۲۴ واحد پژوهشی است که در برنامه درسی مصوب هر رشته تحصیلی لحاظ شده است. در خصوص رشته-گرایش‌هایی که در برنامه درسی، تعداد واحدهای رساله و دروس آموزشی را مشخص کرده است برنامه درسی مقدم است.

تبصره ۶. دانشجو در هر نیمسال تحصیلی می‌تواند، حداقل ۶ و حداکثر ۱۰ واحد درسی را انتخاب نماید.

تبصره ۷. چنانچه دانشجو در رشته یا گرایشی غیرمرتبط با رشته دوره کارشناسی و یا کارشناسی ارشد خود مطابق ضوابط وزارت پذیرفته شود ملزم به گذراندن حداکثر تا ۶ واحد درسی جبرانی طبق نظر گروه آموزشی/ پژوهشی است. گروه آموزشی/ پژوهشی مربوطه، درس و تعداد واحد آن را براساس میزان مرتبط بودن رشته تحصیلی تعیین می‌کند و پرداخت هزینه توسط دانشجو (اعم از روزانه یا شهریه‌پرداز) برای دروس جبرانی توسط هیئت امنای دانشگاه تصمیم‌گیری می‌شود.

تبصره ۸. دانشجو بایستی دروس جبرانی را با حضور در کلاس‌های دایر دوره کارشناسی و یا کارشناسی ارشد (همان دانشگاه یا به صورت مهمانی) بگذراند و دانشگاه نمی‌تواند برای این دروس کلاس جدید برگزار نماید.

بسمه تعالی

معاونت آموزشی

شماره: ۱۴۰۲/۱۱۵

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۸/۱۶

تبصره ۹. مجموع دروس اصلی و جبرانی در هر نیمسال تحصیلی نمی‌تواند بیشتر از ۱۴ واحد باشد به شرطی که دروس اصلی از ۱۰ واحد بیشتر نباشد. به مدت مجاز تحصیل دانشجویان مشمول این تبصره که به تشخیص گروه آموزشی/پژوهشی حداقل ۶ واحد دروس جبرانی اخذ نموده‌اند، یک نیمسال تحصیلی اضافه می‌شود.

ماده ۴۰. نمره ارزشیابی از هر درس به صورت عددی از صفر تا ۲۰ محاسبه می‌شود. حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۴ و میانگین کل قابل قبول پس از گذراندن تمام واحدهای آموزشی/پژوهشی ۱۶ است.

تبصره ۱. در صورتی که دانشجو به هر دلیل نتواند درسی را بگذراند، و درس مذکور مجدداً در دانشگاه ارائه نشود، می‌تواند با نظر گروه آموزشی/پژوهشی، درس دیگری را جایگزین نماید. نمره مردودی در ریزنمرات ثبت می‌شود و در میانگین نیمسال و کل محاسبه می‌شود.

تبصره ۲. کسب نمره قبولی ۱۴ در دروس جبرانی الزامی است ولی نمره دروس جبرانی در میانگین نیمسال و کل دانشجو محاسبه نمی‌شود.

ماده ۴۱. برای ورود به مرحله ارزیابی جامع، کسب میانگین کل حداقل ۱۶ و احراز بسندگی زبان خارجی مطابق شیوه‌نامه ابلاغی معاونت آموزشی وزارت الزامی است.

تبصره ۱. حداقل نمره قبولی در ارزیابی جامع ۱۶ است، در غیر اینصورت، دانشجو مجاز است، صرفاً یکبار دیگر در ارزیابی جامع شرکت کند و آن را با موفقیت بگذراند. در صورت عدم کسب نمره، امکان ادامه تحصیل از دانشجو سلب می‌شود.

تبصره ۲. چنانچه میانگین کل نمرات دانشجوی دکتری تخصصی پس از گذراندن تمام واحدهای درسی دوره کمتر از ۱۶ باشد اجازه ورود به مرحله ارزیابی جامع را ندارد و تنها یک نیمسال «با رعایت سقف مجاز سنوات تحصیلی» به وی فرصت داده می‌شود تا مجدداً با انتخاب حداکثر ۶ واحد از درس‌هایی که در آن نمره بین ۱۴ تا ۱۶ را کسب کرده است، میانگین کل دوره را به حداقل ۱۶ برساند تا به وی اجازه ورود به ارزیابی جامع داده شود. در غیر این صورت، دانشجو از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

تبصره ۳. احراز صلاحیت و توانایی در زبان خارجی منوط به کسب حداقل نمره آزمون‌های تافل، تولیمو، MSRT و سایر آزمون‌های مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مطابق جدول ذیل یا ارائه گواهی مبنی بر گذراندن دوره توانمندسازی زبان خارجی مطابق ماده ۴۱ این آیین‌نامه و شیوه‌نامه ابلاغی معاونت آموزشی وزارت حداکثر قبل از آزمون جامع و یا کسب حد نصاب نمره زبان در آزمون نیمه‌متمرکز می‌باشد.

ردیف	نام آزمون	حداقل نمره قبولی
۱	IELTS	۵
۲	TOLIMO	۴۵۰
۳	MSRT	۵۰
۴	TOEFL paper based	۴۲۰
۵	TOEFL internet based	۳۵
۶	دانشگاه مازندران	۵۰
۷	سایر دانشگاه‌های وزارت عتف	۵۰
۸	آزمون زبان نیمه‌متمرکز سازمان سنجش	۵۰

ماده ۴۲. «تغییر رشته» یا «انتقال» یا «تغییر گرایش» دانشجوی دوره دکتری تخصصی در همان دانشگاه یا سایر دانشگاه‌ها (دولتی و غیردولتی) ممنوع است.

بسمه تعالی

معاونت آموزشی

شماره: ۱۴۰۲/۱۱۵

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۸/۱۶

ماده ۴۳. دانشجوی موظف است مطابق با ضوابط دانشگاه تا قبل از شروع نیمسال سوم تحصیلی، استاد راهنما و موضوع رساله خود را (با نظر استاد راهنما) به تصویب گروه آموزشی برساند. در صورت عدم تعیین استاد راهنما و موضوع رساله در موعد مقرر در گروه آموزشی، دانشجوی مشمول امتیازات تبصره ۲ ماده ۳۹ این آیین‌نامه نمی‌شود و سنوات دانشجوی موضوع تبصره ۲ ماده ۳۹ موجه قلمداد نمی‌شود.

ماده ۴۴. تصویب پیشنهاد در دانشگاه پس از گذراندن موفقیت‌آمیز ارزیابی جامع، شرط لازم برای اجرای رساله در دوره دکتری تخصصی است.

تبصره ۱. رویکردها و سیاست‌های کلان برای جهت‌دهی به محورهای مطالعاتی و تحقیقاتی دانشجویان در انتخاب موضوع و نگارش رساله از سوی معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه تعیین و ضوابط و شرایط اختصاصی انجام آن در قالب رساله را شورای آموزشی دانشگاه تصویب می‌کند.

تبصره ۲. دانشگاه مجاز است موارد زیر را به عنوان جانشین آزمون جامع از دانشجوی بپذیرد و نمره آن را بر اساس ضوابط مندرج در شیوه‌نامه اجرائی موضوع ماده ۵۱ این آیین‌نامه ثبت نماید:

- در صورت کسب میانگین کل ۱۸ و بالاتر توسط دانشجوی به شرط عدم مردودی در دروس گذرانده شده
- کسب میانگین کل ۱۷ و بالاتر و انتشار یک مقاله علمی در پایگاه‌های معتبر بین‌المللی در دوران تحصیل دکتری تخصصی با وابستگی دانشگاه محل تحصیل دوره دکتری و تا پیش از زمان آزمون جامع
- کسب میانگین کل ۱۷ و بالاتر و ثبت یک اختراع داخلی یا بین‌المللی در مراجع ثبت اختراع معتبر در دوران تحصیل دکتری تخصصی تا پیش از زمان آزمون جامع

تبصره ۳. اجرای تبصره ۲ ماده ۴۴ منوط به تصمیم شورای دانشگاه می‌باشد.

تبصره ۴. اختیار تصویب پروپوزال دانشجوی به شورای آموزشی دانشکده‌ها/ پژوهشکده تفویض می‌شود.

تبصره ۵. مدت زمان مجاز پایان مرحله آموزشی و گذراندن آزمون جامع پایان نیمسال چهارم تحصیل است. چنانچه دانشجوی در این مدت نتواند آزمون جامع را با موفقیت پشت سر بگذراند یک نیمسال به مدت فوق افزوده می‌شود و در صورت عدم موفقیت تا پایان نیمسال پنجم، از تحصیل محروم خواهد شد.

تبصره ۶. دانشجوی متقاضی آزمون جامع موظف است درخواست رسمی خود را پس از تأیید استاد راهنما، حداقل سه ماه قبل از اتمام مهلت آزمون، به گروه آموزشی مربوطه ارسال نماید و دانشکده/ پژوهشکده موظف است یک هفته قبل از زمان برگزاری آزمون جامع، مجوز شرکت دانشجوی در این آزمون را از مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه اخذ نماید.

تبصره ۷. اجرا و اداره جلسه ارزیابی جامع بر عهده‌ی مدیر گروه زیر نظر معاون آموزشی دانشکده/ پژوهشکده و با نظارت نماینده تحصیلات تکمیلی دانشگاه بوده و توسط کمیته‌ای مرکب از اعضای زیر انجام می‌گیرد:

(۱) مدیر گروه به عنوان دبیر اجرایی آزمون

(۲) استاد(ان) راهنما

(۳) دو یا سه عضو هیئت علمی دارای مدرک دکترا با سابقه‌ی سه سال تدریس یا تحقیق در دوره‌های تحصیلات تکمیلی، ترجیحاً دوره‌ی دکترا، با نظر گروه (رشته- گرایش) و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده که حداقل یکی از سه عضو مذکور دانشیار یا استاد باشد.

بسمه تعالی

معاونت آموزشی

شماره: ۱۴۰۲/۱۱۵

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۸/۱۶

۴) یک عضو هیئت علمی با معرفی مدیر تحصیلات تکمیلی به عنوان نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی دانشگاه که حداقل دارای مدرک دکترا و مرتبه استادیاری باشد.

تبصره ۸. ارزیابی جامع تمام رشته و گرایش‌ها دو بار در هر سال تحصیلی (ماه‌های آبان و آذر در نیمسال اول و اردیبهشت و خرداد در نیمسال دوم) و به صورت آزمون‌های کتبی و شفاهی برگزار می‌گردد. آزمون کتبی شامل حداقل سه و حداکثر پنج عنوان درس است که دروس با پیشنهاد و تصویب کمیته تحصیلات تکمیلی گروه تعیین می‌شوند.

تبصره ۹. مجوز شرکت دانشجو در آزمون شفاهی کسب حداقل نمره قبولی (۱۶ از ۲۰) در آزمون کتبی ارزیابی جامع می‌باشد، در صورت کسب معدل کتبی حداقل ۱۶، نمره هیچ یک از دروس نباید کمتر از ۱۲ باشد.

تبصره ۱۰. آزمون کتبی و شفاهی به ترتیب ۷۰ و ۳۰ درصد نمره‌ی کل آزمون جامع را تشکیل می‌دهند و میانگین کل نمرات دانشجو، نباید کمتر از ۱۶ از ۲۰ باشد.

تبصره ۱۱. دانشجو باید حداکثر یک ترم پس از ارزیابی جامع، موضوع رساله خود را با برگزاری عمومی جلسه دفاع از پروپوزال و با حضور داوران تخصصی به تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده/ پژوهشکده برساند و مرحله پژوهشی خود را به‌طور رسمی آغاز نماید.

تبصره ۱۲. هیأت داوران تصویب پروپوزال متشکل از تعداد سه عضو هیأت علمی (علاوه بر استادان راهنما و مشاور) حداقل ۲ نفر از داوران دارای مرتبه دانشیاری یا استادی باشند که دو عضو از داخل و یک عضو نیز از خارج از گروه آموزشی/ پژوهشی و با دانشگاه انتخاب می‌شوند.

ماده ۴۵. دانشجوی دوره دکتری تخصصی مجاز است علاوه بر استاد راهنمای اصلی، استاد راهنمای دوم نیز داشته باشد. استاد راهنمای اول به درخواست دانشجو و از میان اعضای هیأت علمی دارای شرایط دانشگاه محل تحصیل و با مرتبه علمی حداقل استادیاری با تأیید گروه آموزشی/ پژوهشی تعیین می‌شود. انتخاب استاد راهنمای دوم و استاد/ استادان مشاور به پیشنهاد استاد راهنمای اول و تأیید گروه آموزشی/ پژوهشی از میان اعضای هیئت علمی یا افراد دارای صلاحیت با تخصص مرتبط در جامعه و صنعت امکان‌پذیر است.

تبصره ۱. برای اعضای هیأت علمی آموزشی/ پژوهشی با مرتبه استادیاری داشتن حداقل سه سال سابقه تدریس در دوره تحصیلات تکمیلی و راهنمایی حداقل دو دانشجوی کارشناسی ارشد و برای اعضای هیأت علمی پژوهشی با مرتبه استادیاری دارا بودن حداقل سه طرح پژوهشی خانمه یافته به عنوان مجری به عنوان استاد راهنما ضروری است.

تبصره ۲. تیم هدایت رساله می‌تواند حداقل دو و حداکثر چهار نفر باشد. در صورت ضرورت استفاده از متخصصان خارج از کشور، افزودن یک نفر به حداکثر نفرات تیم هدایت رساله تا سه ماه قبل از تاریخ دفاع با تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده/ پژوهشکده امکان‌پذیر است.

ماده ۴۶. دانشجو مجاز است در زمان تدوین رساله دکتری و برای ادامه فعالیت‌های پژوهشی خود طبق آیین‌نامه مصوب وزارت در مدت مجاز تحصیل با عنوان فرصت تحقیقاتی در یکی از دانشگاه‌های داخلی یا خارجی با رعایت ضوابط و مقررات مشغول به فعالیت شود.

ماده ۴۷. دانشجو پس از تدوین رساله و مشروط بر تأیید استاد(ان) راهنما از حداقل کفایت دستاوردهای علمی، مجاز است در حضور هیأت داوران از رساله خود دفاع کند.

تبصره ۱. محدوده شاخص‌های کفایت دستاوردهای علمی با رعایت تبصره ۲ و ۳ همین ماده توسط معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه و با مشارکت معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه تعیین و پس از تصویب در شورای آموزشی قابل اجرا است.

تبصره ۲. در تعیین شاخص‌های کفایت دستاوردهای علمی موضوع تبصره ۱ این ماده با توجه به اهمیت انتشار دستاوردهای علمی و مرجعیت علمی کشور، چاپ دو مقاله علمی یا مروری معتبر و مستخرج از رساله در نشریات با درجه الف و ب مورد تأیید معاونت پژوهشی وزارت یا نشریات

بسمه تعالی

معاونت آموزشی

شماره: ۱۴۰۲/۱۱۵

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۸/۱۶

نمایه شده بین‌المللی معتبر مورد تایید دانشگاه و یا ثبت اختراع خارجی در دفاتر بین‌المللی ثبت اختراع معتبر مورد تایید دانشگاه الزامی است. دانشگاه می‌تواند مواردی همچون نظریه‌پردازی، چاپ کتاب، ثبت اختراع داخلی در مراجع رسمی ثبت اختراع کشور را در چارچوب سازوکار پیش‌بینی شده در تبصره ۱ همین ماده جایگزین مقاله دوم پذیرفته شده نماید.

تبصره ۳. اخذ کد DOI یا DOR (ویژه مقالات علمی مجلات داخل کشور) معادل چاپ مقاله محسوب می‌شود.

تبصره ۴. دانشجو موظف است در مرحله پژوهشی در پایان هر نیم‌سال حداقل یک گزارش مکتوب از پیشرفت کار خود را به استاد راهنما تحویل دهد. این گزارش پس از تأیید استاد راهنما جهت درج در پرونده تحصیلی دانشجو به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده/ پژوهشکده ارائه می‌شود. ارائه تاییدیه گزارش پیشرفت کار در هر نیم‌سال تحصیلی به اداره آموزش دانشکده/ پژوهشکده، شرط انتخاب واحد در نیم‌سال آتی خواهد بود.

تبصره ۵. دفاع از رساله باید حداقل یکسال پس از تاریخ تصویب پیشنهاد رساله در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده/ پژوهشکده انجام شود. هرگونه تغییر در پیشنهاد رساله و یا تیم هدایت رساله به ترتیب حداقل شش و سه ماه قبل از تاریخ دفاع رساله امکان‌پذیر است.

تبصره ۶. آخرین تاریخ مجاز دفاع از رساله در نیم‌سال اول، بهمن ماه و در نیم‌سال دوم، شهریور ماه خواهد بود. برگزاری جلسات دفاع از رساله، در مرداد ماه مجاز نیست.

تبصره ۷. هیئت داوران متشکل از استاد(ان)، راهنما، استاد مشاور(ان)، استادان ناظر (داور) و نماینده تحصیلات تکمیلی دانشکده/ پژوهشکده (رئیس جلسه) می‌باشد. استادان ناظر (داور) به پیشنهاد استاد راهنما و تایید شورای گروه با حداقل مرتبه دانشجویی (یکی از اعضای هیئت داوران) می‌تواند دارای مرتبه استادیاری باشد) انتخاب می‌شوند. نماینده تحصیلات تکمیلی توسط ریاست و یا معاون دانشکده/ پژوهشکده معرفی می‌گردد. نماینده تحصیلات تکمیلی نقش نظارت بر حسن برگزاری جلسه دفاع را داشته و جمع‌بندی و ارسال صورتجلسات و مدارک مربوطه به دانشکده/ پژوهشکده توسط نامبرده انجام می‌گیرد. نماینده تحصیلات تکمیلی باید خارج از گروه آموزشی/ پژوهشی مربوطه و حداقل با درجه استادیار انتخاب شود.

تبصره ۸. جلسه دفاع یک جلسه عمومی بوده که با حضور داوران (ناظران)، استاد راهنما و نماینده تحصیلات تکمیلی دانشکده/ پژوهشکده رسمیت می‌یابد.

ماده ۴۸. نمره رساله در میانگین کل محاسبه نمی‌شود و ارزشیابی آن به صورت کیفی و به شرح زیر انجام می‌شود:

- مردود (کمتر از ۱۶)؛

- قبول با درجه؛ خوب (۱۶ تا ۱۷/۹۹)، خیلی خوب (۱۸ تا ۱۸/۹۹)، عالی (۱۹ تا ۲۰).

تبصره ۱. چنانچه ارزشیابی رساله، مردود اعلام شود، با تأیید هیئت داوران، حداکثر یک نیم‌سال تحصیل به دانشجو اجازه داده می‌شود تا پس از اعمال نظرات اصلاحی هیئت داوران، یک بار دیگر در جلسه دفاع شرکت و از رساله خود دفاع کند. در صورت عدم موفقیت دانشجو در دفاع از رساله در بار دوم، دانشجو از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

تبصره ۲. حداکثر زمان اصلاح رساله پس از برگزاری جلسه نهایی دفاع و اخذ نمره قبولی توسط دانشجو، ۳ ماه می‌باشد. هیات داوران موظف است در جلسه دفاع، برای شرایطی که دانشجو اصلاحات را انجام ندهد یا اصلاحات توسط استاد راهنما تایید نشود، نحوه ارائه نمره نهایی و قبولی یا عدم قبولی رساله را تعیین تکلیف کند.

تبصره ۳. دانشجویی که در سنوات مجاز تحصیلی با موفقیت از رساله خود دفاع نکند، با رعایت ضوابط مربوطه فقط گواهی گذراندن واحدهای درسی را دریافت می‌کند.

بسمه تعالی

معاونت آموزشی

شماره: ۱۴۰۲/۱۱۵

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۸/۱۶

ماده ۴۹. ملاک دانش‌آموختگی، گذراندن همه واحدهای درسی دوره، داشتن میانگین کل حداقل ۱۶ و موفقیت در دفاع از رساله است.

تبصره ۱. تاریخ دانش‌آموختگی، روز دفاع با کسب درجه قبولی از رساله است.

ماده ۵۰. چنانچه دانشجو در حین تحصیل و انجام پژوهش و تدوین رساله مرتکب تخلف علمی (جعل، تقلب، کپی برداری و دیگر مصادیق) شود و تخلف او از سوی کارگروه اخلاق در پژوهش دانشگاه اثبات گردد با رعایت ضوابط تعیین شده توسط کارگروه مذکور و متناسب با میزان تخلف، تصمیم‌گیری در مورد دانشجوی خاطی توسط دانشگاه انجام می‌شود.

تبصره ۱. در صورت احراز و اثبات تخلف علمی دانشجو پس از اتمام تحصیلات از سوی کارگروه اخلاق در پژوهش دانشگاه با رعایت ضوابط تعیین شده توسط کارگروه مذکور، تخلف مذکور بررسی و متناسب با میزان تخلف، تصمیم‌گیری در مورد دانشجوی خاطی توسط دانشگاه انجام می‌شود.

ماده ۵۱. دانشگاه‌هایی که همزمان دارای هیئت امناء و هیئت ممیزه مستقل می‌باشند موظف هستند حداکثر تا پیش از شروع سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ نسبت به تدوین شیوه‌نامه اجرایی آیین‌نامه اقدام نمایند و آن را جهت اجرا ابلاغ نمایند و یک رونوشت از شیوه‌نامه اجرایی را به معاونت آموزشی وزارت ارسال نمایند.

تبصره ۱. رعایت کلیه مواد و تبصره‌های این آیین‌نامه در شیوه‌نامه اجرایی تدوین شده توسط دانشگاه الزامی است.

تبصره ۲. دانشگاه موظف هستند این آیین‌نامه و شیوه‌نامه اجرایی مورد بهره‌برداری برای آن را از طریق درگاه‌های اطلاع‌رسانی خود به اطلاع دانشجویان و اعضای هیئت علمی دانشگاه برسانند.

تبصره ۳. برای دانشجویان هر ورودی (تا پایان دوره تحصیلی) شیوه‌نامه اجرایی شروع دوره ملاک عمل است.

ماده ۵۲. مسئولیت حسن اجرای این آیین‌نامه و پاسخگویی قانونی به آن بر عهده دانشگاه و نظارت برای اجرا و تفسیر مفاد آن بر عهده معاونت آموزشی وزارت است.

ماده ۵۳. این آیین‌نامه و تبصره‌های آن برای دانشجویان ورودی سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ و پس از آن لازم‌الاجرا است. مواردی که در شیوه‌نامه اجرایی دانشگاه‌ها مطابق این آیین‌نامه تنظیم می‌شود نیز برای دانشجویان ورودی سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ و پس از آن لازم‌الاجرا است. برای دانشجویان ورودی‌های پیشین، مطابق با آیین‌نامه‌های ابلاغی دوره‌های خود عمل می‌شود.

ماده ۵۴. این شیوه‌نامه با یک مقدمه، ۵۴ ماده و یک پیوست، در جلسه شماره پانزدهم در تاریخ ۱۴۰۲/۰۸/۱۶ به تصویب شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه رسید و تمام آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌ها و مستندات مرتبط با مقررات آموزشی قبلی برای دانشجویان ورودی سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ و پس از آن لغو و بلااثر است.

بسمه تعالی

معاونت آموزشی

شماره: ۱۴۰۲/۱۱۵

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۸/۱۶

پیوست شماره ۱ آیین نامه

(تعاریف)

۱. وزارت: منظور وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.
۲. شورای عالی برنامه ریزی آموزشی: منظور شورای عالی برنامه ریزی آموزشی وزارت است.
۳. دانشگاه: منظور هر یک از دانشگاه ها و موسسه های آموزش عالی و پژوهشی دارای مجوز تاسیس از مراجع ذی ربط که مجری دوره های کاردانی، کارشناسی ناپیوسته، کارشناسی پیوسته، کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی هستند.
۴. آموزش رایگان: منظور آموزش دانشجو در طول سنوات مجاز دوره تحصیلی، بدون پرداخت هزینه (در دانشگاه های استفاده کننده از بودجه عمومی دولت) است.
۵. مدرس: عضو هیئت علمی دانشگاه یا شخصی که به واسطه ابلاغ رسمی از جانب دانشگاه برای تدریس یک یا چند درس در دانشگاه بکار گرفته می شود.
۶. دانشجو: فردی است که در یکی از دوره های آموزش عالی برابر ضوابط معین، پذیرفته شده، ثبت نام کرده و به تحصیل مشغول است.
۷. دانش آموخته: فردی است که یکی از رشته های دوره های تحصیلی مصوب را با موفقیت به پایان رسانده و برابر ضوابط معین، گواهی یا مدرک تحصیلی مربوطه را دریافت کرده است.
۸. حضوری: شیوه ای از پذیرش است که دانشجو به صورت تمام وقت در فعالیتهای تحصیلی دانشگاه شرکت می کند.
۹. غیر حضوری: شیوه ای از پذیرش است که دانشجو بدون حضور در دانشگاه، فعالیتهای تحصیلی دارد.
۱۰. نیمه حضوری: شیوه ای از پذیرش است که بخشی از آموزش آن حضوری و بخش دیگر غیر حضوری به انجام می رسد.
۱۱. شهریه پرداز: منظور آموزش دانشجو در یک دوره تحصیلی، به ازای پرداخت هزینه ها است.
۱۲. نیمسال تحصیلی: بازه زمانی تعیین شده که شامل ۱۶ هفته آموزش و ۲ هفته امتحانات پایانی است.
۱۳. بازه تابستان: بازه زمانی شامل ۶ هفته آموزش و ۱ هفته امتحانات است.
۱۴. برنامه درسی: مجموعه بهم پیوسته ای از دروس هر رشته تحصیلی با هدفی مشخص، مصوب شورای عالی برنامه ریزی آموزشی است.
۱۵. واحد درسی: ارزش مقداری درسی است که ساعات هر واحد مطابق آیین نامه تدوین و بازنگری برنامه های درسی مصوب شورای عالی برنامه ریزی آموزشی تعیین می شود و طبق برنامه ریزی درسی مصوب شورای عالی برنامه ریزی آموزشی اجرا می شود.
۱۶. درس جبرانی: درسی است که با تایید گروه آموزشی، گذراندن آن برای رفع کمبود دانش یا مهارت دانشجو، در آغاز دوره تحصیلی، ضروری تشخیص داده می شود. این نوع درس فقط برای دانشجویانی که از رشته های غیر مرتبط وارد دوره شده اند مطابق ضوابط وزارت قابل ارائه است.
۱۷. مشروطی: وضعیت تحصیلی است که دانشجو در یک نیمسال، بر حسب مقررات هر دوره تحصیلی، میانگین کمتر از حد نصاب تعیین شده در آن دوره را کسب کرده باشد.
۱۸. رشته تحصیلی: یک شعبه فرعی از شاخه های علمی که به لحاظ موضوع دارای قلمرو مشخص و متمایز از سایر شاخه های علمی است و به احراز دانش تخصصی، مهارت یا کارآمدی معینی می انجامد.
۱۹. گرایش تحصیلی: به شعبه ای از یک رشته که ناظر بر وجه تخصصی آن باشد، اطلاق می شود. اختلاف درس ها در دو گرایش از یک رشته، نباید از ۷۰ درصد کل واحدهای رشته بیشتر باشد.
۲۰. کاردانی پیوسته: دوره تحصیلی است که دارندگان مدرک دیپلم، (در نظام آموزشی دارای پیش دانشگاهی بدون نیاز به گذراندن دوره پیش دانشگاهی) به آن وارد می شوند و با گذراندن حداقل ۶۸ واحد درسی طبق برنامه مصوب، به دریافت مدرک کاردانی نایل می آیند.

بسمه تعالی

معاونت آموزشی

شماره: ۱۴۰۲/۱۱۵

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۸/۱۶

۲۱. **کاردانی ناپیوسته:** دوره تحصیلی پس از دوره متوسطه است که فرد پس از اخذ دیپلم و گذراندن دوره پیش‌دانشگاهی (در نظام آموزشی دارای پیش‌دانشگاهی) به آن وارد می‌شود و با گذراندن حداقل ۶۸ واحد درسی طبق برنامه مصوب، به دریافت مدرک کاردانی نایل می‌آید.
۲۲. **کارشناسی پیوسته:** دوره تحصیلی پس از دوره متوسطه است که فرد پس از اخذ دیپلم و گذراندن دوره پیش‌دانشگاهی (در نظام آموزشی دارای پیش‌دانشگاهی) به آن وارد می‌شود و با گذراندن حداقل ۱۳۰ واحد درسی طبق برنامه مصوب، به دریافت مدرک کارشناسی نایل می‌آید.
۲۳. **کارشناسی ناپیوسته:** دوره تحصیلی است که پس از دوره کاردانی (پیوسته یا ناپیوسته) آغاز و با گذراندن حداقل ۶۸ واحد درسی طبق برنامه مصوب، به دریافت مدرک کارشناسی منتهی می‌شود.
۲۴. **کارشناسی ارشد:** دوره تحصیلی است که پس از دوره کارشناسی آغاز می‌شود و شامل ۲۸ تا ۳۲ واحد درسی است.
۲۵. **دکتری تخصصی:** دوره تحصیلی است که پس از دوره کارشناسی ارشد آغاز می‌شود و شامل ۳۶ واحد درسی است.
۲۶. **گروه آزمایشی:** مجموعه رشته‌های تحصیلی در دوره متوسطه است که با توجه به مواد آزمون مشترک، دسته‌بندی می‌شود.
۲۷. **گروه آموزشی:** بنیادی‌ترین واحد سازمانی دانشگاهی متشکل از تعدادی عضو هیات علمی با تخصص مشترک، در یک رشته علمی خاص یا چند رشته متجانس که به منظور ایجاد و اجرای آن رشته تحصیلی در دانشگاه تشکیل می‌شود.
۲۸. **مجموعه امتحانی:** منظور مجموعه امتحانی مندرج در دفترچه ثبت‌نام آزمون سازمان سنجش آموزش کشور است.
۲۹. **شورای آموزشی:** یکی از شوراهای تخصصی در نخستین سطح سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی راهبردی در امور آموزشی دانشگاه است که به منظور ایجاد هماهنگی و تسهیل در امور اجرایی مرتبط با تحصیل دانشجو در حوزه معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی تشکیل می‌شود.
۳۰. **شیوه آموزشی - پژوهشی:** شیوه‌ای تحصیلی در دوره کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی که برنامه درسی مربوط به آن، علاوه بر واحدهای درسی، مشتمل بر اجرای یک پروژه تحقیقاتی است که منجر به پایان‌نامه و یا رساله می‌شود.
۳۱. **شیوه مجازی:** شیوه آموزشی در دوره کارشناسی یا کارشناسی ارشد است که دانشجوی آن برابر ضوابط معین پذیرفته و ثبت‌نام می‌شود و به کمک فناوری اطلاعات و ارتباطات، تحصیل می‌کند. در این شیوه دانشجو نیمه‌حضوری یا غیرحضوری تحصیل می‌کند.
۳۲. **ارزیابی جامع:** بررسی همه‌جانبه از توانمندی‌های آموزشی و پژوهشی دانشجوی دکتری تخصصی است که پس از گذراندن واحدهای دوره برگزار می‌شود.
۳۳. **راهنمای آموزشی:** عضو هیئت علمی آگاه و مسلط به امور آموزشی و پژوهشی است که از سوی دانشگاه انتخاب می‌شود تا از تاریخ ورود تا پایان دوره تحصیلی، راهنمای تحصیل دانشجو در دوره کاردانی و کارشناسی باشد.
۳۴. **پایان‌نامه:** مستند علمی است که در فرآیند تحصیل دانشجوی دوره کارشناسی ارشد و از طریق تحقیق در یک حوزه معین از رشته یا گرایش تحصیلی و با راهنمایی استاد/استادان راهنما و بر حسب مورد و بر اساس استانداردهای پژوهشی تدوین می‌شود.
۳۵. **رساله:** مستند علمی است که در فرآیند تحصیل دانشجوی دوره دکتری تخصصی و از طریق تحقیق در یک حوزه معین از رشته یا گرایش تحصیلی و با راهنمایی استاد/استادان راهنما و بر اساس استانداردهای پژوهشی با هدف توسعه مرزهای دانش تدوین می‌شود.
۳۶. **استاد راهنما:** یکی از اعضای هیئت علمی دارای مدرک دکتری تخصصی است که مسئولیت راهنمایی دانشجو را در انجام پایان‌نامه یا رساله بر عهده دارد.
۳۷. **استاد مشاور:** یکی از اعضای هیئت علمی و یا فرد دارای صلاحیت با تخصص مرتبط است که مسئولیت مشاوره دانشجو را در انجام پروژه، پایان‌نامه و یا رساله بر عهده دارد.

بسمه تعالی

معاونت آموزشی

شماره: ۱۴۰۲/۱۱۵

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۸/۱۶

۳۸. هیئت داوران: اعضای هیئت علمی یا افراد متخصص دارای صلاحیت دانشگاهی هستند که برای ارزیابی کمی و کیفی پایان نامه و یا رساله دانشجوی در دوره کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی مطابق دستورالعمل اجرایی مصوب دانشگاه انتخاب می شوند.
۳۹. دانشگاه جامع و معین دولتی استان موضوع آیین نامه مذکور: آذربایجان شرقی (دانشگاه تبریز)، آذربایجان غربی (دانشگاه ارومیه)، اردبیل (دانشگاه محقق اردبیلی)، اصفهان (دانشگاه اصفهان)، البرز (دانشگاه خوارزمی)، ایلام (دانشگاه ایلام)، بوشهر (دانشگاه خلیج فارس)، تهران (دانشگاه تهران)، چهار محال و بختیاری (دانشگاه شهرکرد)، خراسان جنوبی (دانشگاه بیرجند)، خراسان شمالی (دانشگاه بجنورد)، خراسان رضوی (دانشگاه فردوسی مشهد)، خوزستان (دانشگاه شهید چمران اهواز)، زنجان (دانشگاه زنجان)، سمنان (دانشگاه سمنان)، سیستان و بلوچستان (دانشگاه سیستان و بلوچستان)، فارس (دانشگاه شیراز)، قزوین (دانشگاه امام خمینی (ره) قزوین)، قم (دانشگاه قم)، کردستان (دانشگاه کردستان)، کرمان (دانشگاه شهید باهنر کرمان)، کرمانشاه (دانشگاه رازی)، کهگیلویه و بویراحمد (دانشگاه یاسوج)، گلستان (دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان)، گیلان (دانشگاه گیلان)، لرستان (دانشگاه لرستان)، مازندران (دانشگاه مازندران)، مرکزی (دانشگاه اراک)، هرمزگان (دانشگاه هرمزگان)، همدان (دانشگاه بوعلی سینا)، یزد (دانشگاه یزد).
۴۰. هزینه های رفاهی: منظور از تسهیلات و امکانات غیرآموزشی مانند کمک هزینه های خوابگاه، تغذیه، ایاب و ذهاب و سایر مواردی که توسط دانشگاه به صورت رایگان یا یارانه ای به دانشجوی تخصیص می یابد.